

Katarzyna Michalik

Biblioteka szkolna jako przyjazna przestrzeń do budowania dobrostanu ucznia i nauczyciela

Czy praca w bibliotece szkolnej może być źródłem zadowolenia i satysfakcji? Ileż to razy w głowach uczniów rodzi się pytanie, czy bibliotekarz jest nauczycielem? Przecież nie uczy żadnego przedmiotu, nie stoi przy tablicy, nie wystawia ocen. Stereotypowy wzorzec specjalisty od książek to zazwyczaj nudna, szara i staroświecka postać zrzędlivej pani w okularach i koku, trzymająca w ręku książkę i kubek świeżo zaparzonej kawy. Obecnie wizerunek bibliotekarza uległ znacznej transformacji. Tej pędzącej dziś do przodu szkole brakuje czasu na bycie ze sobą, rozmowę, na pochylenie się nad czymś innym poza przygotowaniem uczniów do kolejnych olimpiad i egzaminów. A my – bibliotekarze, mamy do dyspozycji 30 godzin pensum – czyli 30 godzin dla drugiego człowieka i przestrzeń biblioteki, w której możemy stworzyć świat, jaki sobie tylko wymarzymy... Czy ktoś mógłby kiedyś pomyśleć, że biblioteka szkolna może być miejscem, w którym buduje się i wzmacnia dobrostan uczniów, a ich działania mogą sprawiać, że świat staje się lepszy? Takie poczucie sprawczości daje realizacja projektów społecznych w ramach Olimpiady Zwolnieni z Teorii.

W przestrzeni publicznej często słyszymy pojęcie Olimpiada Zwolnieni z Teorii. Jak sama nazwa wskazuje jest to olimpiada, która odrzuca testomanię i tradycyjne „wkuwanie”, a kładzie nacisk na praktyczne działanie i współpracę w grupie. Rozwija kompetencje miękkie i daje możliwość wpływania na otoczenie.

„Z książką w torbie” to pierwszy projekt społeczny, który zrodził się w murach biblioteki szkolnej II liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Słupsku. Został zapoczątkowany w ubiegłym roku szkolnym i jest kontynuowany. Projekt tworzy pięć fantastycznych dziewczyn, które łączy wspólna pasja – miłość do książek. Uczennice dostrzegły problem, jakim jest spadek czytelnictwa, szczególnie wśród młodych ludzi. Ich działania koncentrowały się na przeprowadzaniu zajęć czytelniczych w słupskich przedszkolach i szkołach podstawowych. Aktywnie prowadziły konta na Facebooku, Instagramie i Tik Toku, prezentując recenzje książek, bestsellery miesiąca, tytuły utworów, które idealnie komponowały się z tematyką danego dnia. Miłośniczki literatury dzieliły się swoimi ulubionymi cytatami, przypominały o urodzinach sławnych pisarzy oraz prezentowały motywy literackie w poszczególnych utworach. Uczennice zorganizowały też konkurs zatytułowany „Książki jako

drzwi do świata marzeń”, którego zadaniem było poruszenie wyobraźni młodych ludzi ze Słupska i okolic. Punktem kulminacyjnym projektu był Festiwal Książki, który został zorganizowany w auli II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Słupsku. Na to wydarzenie zostali zaproszeni uczniowie klas I-III ze szkół podstawowych, którzy uczestniczyli w zabawach czytelniczych, słownych, a na zakończenie projektowali własną okładkę na książkę. W drugiej części imprezy brała udział młodzież z najstarszych klas szkoły podstawowej. Największą atrakcją okazała się „Familiada”, podczas której młodzi ludzie mogli odgadywać ciekawostki związane z książkami. Zwieńczeniem wydarzenia było spotkanie autorskie ze słupskim pisarzem, dziennikarzem i publicystą – Danielem Odiją. Artysta zaprezentował swój dorobek literacki oraz ciekawie opowiadał o inspiracjach i początkach swojej twórczości. Na zakończenie zostały zorganizowane zabawy z kołem fortuny, łamigłówki literackie, tablica rekomendacji, na której można było podzielić się tytułem swojego ulubionego utworu. Festiwalowi towarzyszył kiermasz książek używanych, w czasie którego można było nabyć interesującą lekturę, dając jej nowe życie.

Uczennice swoimi działaniami udowodniły, że czytanie nie musi być nudne, może otworzyć przed nami drzwi do świata marzeń i stanowić przy tym źródło rozrywki. Przykład zespołu projektowego „Z książką w torbie” pokazuje, że nawet najmniejsze działania mają sens, kiedy robi się je z pasją i zaraża innych pozytywną energią.

W dzisiejszych czasach, biblioteka szkolna stała się również miejscem, które można utożsamiać z gabinetem terapeutycznym. To tutaj uczniowie szukają zrozumienia, akceptacji, życzliwego słowa, a przede wszystkim wysłuchania swoich problemów. We współczesnym świecie coraz częściej spotykamy się ze zjawiskiem hejtu, mową nienawiści, co wiąże się z brakiem szacunku i porozumienia między ludźmi. Często młodym osobom ciężko jest odnaleźć nić porozumienia z drugą stroną i nie wiedzą, jak zażegnać problem. Stąd narodził się kolejny pomysł na projekt, którego nazwa brzmi „Zamiast hejtować zacznij mediuwać”. Warto nadmienić, iż wspólnie z członkiniami projektu, ukończyłyśmy szkolenie z zakresu mediacji rówieśniczych, co sprawiło, że ten obszar wiedzy nie był nam obcy. Głównym celem projektu było wyposażenie

dzieci i młodzież w umiejętności mediacyjnej i ukazanie, że ta forma dobrowolnego porozumienia może być skutecznym sposobem w rozwiązywaniu konfliktów szkolnych, jak i w dorosłym życiu. Założenie projektu to również wpojenie już od najmłodszych lat, jak radzić sobie z rozwiązywaniem problemów, aby przemoc fizyczną i psychiczną zastąpić rozmową i porozumieniem.

W ramach tego projektu, uczniowie odwiedzali słupeckie szkoły podstawowe i przedszkola, szerząc ideę mediacji. W kilku szkołach ponadpodstawowych działają już mediatorzy konfliktów rówieśniczych, którzy starają się w porę zażegnać spory między młodymi ludźmi, jednak to już od najmłodszych lat należy wskazać dzieciom odpowiednią drogę komunikacji i wpoić zasadę, że zgoda buduje, a niezgoda rujnuje. W celu lepszego zrozumienia przez dzieci sensu polubownego rozwiązywania sporów, uczniowie przedstawiali scenki mediacyjne przy użyciu pacynek. Język oraz problem zawarty w inscenizacji był odpowiednio dostosowany do grupy wiekowej odbiorców. Dodatkowo dla szkół podstawowych i przedszkoli został zorganizowany konkurs plastyczny pt. „Nie warto się kłócić”. Uroczyste ogłoszenie wyników konkursu odbyło się w bibliotece II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Słupsku. Nagrodzono wszystkich uczestników konkursu, doceniając ich wkład i zaangażowanie w wykonanie pracy. Zespół projektowy „Zamiast hejtować zacznij mediować” zorganizował także spotkania dla uczniów swojej szkoły, wyjaśniając pojęcia z zakresu mediacji. W części praktycznej warsztatów, uczestnicy mieli za zadanie wykonać plakat, którego tematem było „Mediacja skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów szkolnych”. Temat został uzupełniony przez mediatorkę z Polskiego Centrum Mediacji w Słupsku i nauczycielkę naszego liceum – Dorotę Kłos. Gościem specjalnym wydarzenia była Olga Kurowska – sędzia i przewodnicząca III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Słupsku, która podkreśliła wagę mediacji w postępowaniu cywilnym i karnym.

Ostatnią inicjatywą wspartą przez bibliotekę szkolną był projekt pod nazwą „**Moc Kultury**”. Porusza on temat osób z niepełnosprawnością w przestrzeni kulturalnej. Traktuje o tym, czy placówki kultury są przystosowane i czy oferują zarówno rozrywkę, jak i miejsce w kadrach. Jego celem było również zwrócenie uwagi społeczeństwa na ostracyzm, z którym spotykają się takie osoby. Nie zawsze osoby pełnosprawne są świadome, że swoim działaniem wykluczają część osób z udziału w wydarzeniach kulturalnych. Tę niewiedzę należy zminimalizować i pokazać, że da się żyć bez podziałów, a moc kultury nie ma barier. Projekt został skierowany do osób w każdej grupie wiekowej, aby dać możliwość zapoznania się z trudnościami, z którymi

spotykają się osoby z niepełnosprawnością, żeby móc stworzyć bardziej przystępny dla wszystkich świat.

W ramach projektu zostały przeprowadzone edukujące spotkania dla uczniów klas 1-3 w Szkole Podstawowej nr 4 w Słupsku. Zajęcia miały na celu szerzenie świadomości wśród dzieci na temat potrzeb i wyzwań, przed którymi stoją osoby z niepełnosprawnościami w kontekście kultury oraz poszerzać wiedzę ogólną na te tematy. Dzięki współpracy z Ośrodkiem Teatralnym Rondo, udało się zorganizować warsztaty teatralne dla podopiecznych Fundacji Przyszań. Integracja z osobami z niepełnosprawnością była możliwa dzięki wspólnemu wyjściu do Muzeum Pomorza Środkowego na wystawę prac Witkacego. Następnie odbyło się spotkanie w Herbaciarni w Spichlerzu, które było doskonałą okazją do dyskusji na temat dzieł wielkiego artysty, a także do wspólnej integracji przy grach planszowych. Finał projektu odbył się w Teatrze Rondo, podczas którego zagrał zespół „Triandria”, urzekający gości niezwykle brzmieniem, łącząc muzykę ludową z elementami jazzu i rocka.

Wymienione aktywności uczniów są dowodem na to, że biblioteka szkolna stała się nie tylko przestrzenią popularyzowania czytelnictwa i szerzenia miłości do książek. To również miejsce, które pełni funkcję terapeutyczną i stanowi bezpieczny azyl wolny od stresu. Ma również moc do przełamywania barier i uczestniczenia w świecie kultury niezależnie od ograniczeń. Wszystkie te projekty mają wspólny mianownik – zmiana świata na lepszy! Łączy ich również powodzenie wynikające ze spełnionych celów. To również sukces efektywnej pracy zespołowej – stworzenie zgranej drużyny, która pomimo wielu trudności, potrafi dzielić się zadaniami i wzajemnie wspierać. Z pewnością realizacja projektów społecznych miała dobroczynny wpływ na budowanie dobrostanu ucznia i nauczyciela. Wdzięczność, zaangażowanie i uśmiech na twarzach beneficjentów naszych projektów jest nieoceniona. Uczniowie z dumą opowiadają o swoich działaniach, a ja – opiekun tych wspaniałych inicjatyw – czerpię niezwykle radość z dołożenia małej cegiełki do kreowania lepszej rzeczywistości. Wbrew powszechnie panującej opinii, praca bibliotekarza nie musi sprowadzać się tylko do wypożyczania książek i opracowania zbiorów bibliotecznych. Nie jest ona niczym ograniczona. Pozwala na tyle, ile jest w stanie pomieścić nasza wyobraźnia, dobre chęci, wspaniali uczniowie i moc inspirowania innych do działania.

Katarzyna Michalik

Nauczyciel bibliotekarz w II Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Słupsku. Opiekun projektów społecznych realizowanych w ramach Olimpiady Zwolnieni z Teorii.